

Projekt z dnia 07.04.2011 r.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO¹⁾
z dnia2011 r.**

**w sprawie kształcenia na studiach doktoranckich w uczelniach
i jednostkach naukowych**

Na podstawie art. 201 ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) reguły kształcenia na studiach doktoranckich, uwzględniając efekty kształcenia i warunki ich uzyskania;
- 2) zajęcia fakultatywne rozwijające umiejętności dydaktyczne lub zawodowe, minimalny wymiar zajęć oraz liczbę punktów ECTS;
- 3) wymiar praktyk, w tym realizowanych w formie zajęć dydaktycznych na studiach doktoranckich prowadzonych w uczelni;
- 4) wymagania dla poszczególnych form studiów doktoranckich.

§ 2. Studia doktoranckie są prowadzone w jednostkach organizacyjnych uczelni oraz w jednostkach naukowych, zwanych dalej „jednostkami prowadzącymi kształcenie”.

§ 3. Studia doktoranckie mają na celu zapewnienie warunków do osiągnięcia efektów kształcenia: ogólnych określonych w rozporządzeniu oraz szczegółowych określonych przez jednostkę prowadzącą kształcenie.

§ 4. Studia doktoranckie stwarzają warunki do:

- 1) samodzielnej pracy doktoranta;
- 2) współpracy naukowej w zespołach badawczych;
- 3) opublikowania przez doktoranta publikacji naukowej w formie książki lub co najmniej jednej publikacji naukowej w recenzowanym czasopiśmie naukowym o zasięgu co najmniej krajowym;
- 4) realizacji programu studiów, obejmującego zajęcia obowiązkowe oraz fakultatywne, w formie m. in. wykładów, seminariów oraz praktyk zawodowych;
- 5) prowadzenia badań naukowych pod kierunkiem opiekuna naukowego, promotora oraz promotora pomocniczego;

¹⁾ Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego kieruje działem administracji rządowej – szkolnictwo wyższe na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 marca 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. Nr 63, poz. 324).

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 46, poz. 328, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 144, poz. 1043 i Nr 227, poz. 1658, z 2007 r. Nr 80, poz. 542, Nr 120, poz. 818, Nr 176, poz. 1238 i 1240 i Nr 180, poz. 1280, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, z 2009 r. Nr 68, poz. 584, Nr 157, poz. 1241, Nr 161, poz. 1278 i Nr 202, poz. 1553, z 2010 r. Nr 57, poz. 359, Nr 75, poz. 471, Nr 96, poz. 620 i Nr 127, poz. 857 oraz z 2011 r. Nr..., poz....

6) uczestnictwa w życiu środowiska naukowego w kraju i za granicą.

§ 5. Łączny wymiar zajęć objętych programem studiów odpowiada 45-60 punktom ECTS, w tym 30 punktom ECTS w ramach zajęć fakultatywnych.

§ 6. Realizacja programu studiów doktoranckich prowadzi do:

- 1) zdobycia wiedzy na zaawansowanym poziomie, o charakterze podstawowym dla dziedziny związanej z obszarem prowadzonych badań naukowych, obejmującej najnowsze osiągnięcia nauki;
- 2) zdobycia wiedzy na zaawansowanym poziomie, o charakterze szczegółowym, odpowiadające obszarowi prowadzonych badań naukowych, obejmującej najnowsze osiągnięcia nauki;
- 3) zdobycia bezpośrednio lub pośrednio umiejętności związanych z metodyką i metodologią prowadzenia badań naukowych;
- 4) ukształtowania postaw etycznych i społecznych w zakresie działalności naukowo-badawczej i społecznej roli uczonego.

§ 7. Kształcenie związane z przekazywaniem wiedzy z zakresu dziedziny lub dyscypliny naukowej jest realizowane w wymiarze odpowiadającym co najmniej 20 punktom ECTS. Kształcenie obejmujące kształtowanie umiejętności odbywa się w wymiarze odpowiadającym co najmniej 10 punktom ECTS.

§ 8. Kształcenie na studiach doktoranckich zapewnia przygotowanie do egzaminów objętych przewodem doktorskim.

§ 9. 1. Wymiar praktyk dla uczestników studiów doktoranckich prowadzonych w uczelni nie może przekraczać 100 godzin rocznie. Wymiar praktyk w formie prowadzenia zajęć dydaktycznych nie może być mniejszy niż 10 oraz większy niż 90 godzin rocznie.

2. Uczestnik niestacjonarnych studiów doktoranckich zatrudniony w charakterze nauczyciela akademickiego, prowadzący zajęcia dydaktyczne w uczelni, jest zwolniony z odbywania praktyk w formie prowadzenia zajęć dydaktycznych.

§ 10. Praktyki odbywane przez doktorantów mogą być realizowane w szczególności w:

- 1) uczelniach;
- 2) jednostkach naukowych;
- 3) placówkach oświatowo – wychowawczych;
- 4) podmiotach gospodarczych;
- 5) urzędach administracji publicznej;
- 6) organizacjach pozarządowych;
- 7) instytutach międzynarodowych za granicą oraz w uczelniach zagranicznych.

§ 11. Kształcenie doktorantów prowadzi do uzyskania następujących efektów kształcenia:

- 1) w zakresie wiedzy - znajomość:
 - a) najnowszych pojęć, teorii i zagadnień badawczych w dziedzinie nauki odpowiadającej obszarowi prowadzonych badań naukowych,
 - b) najnowszych pojęć, teorii i problemów badawczych w dyscyplinie nauki właściwej dla obszaru prowadzonych badań naukowych,
 - c) zaawansowanej metodyki i metodologii prowadzenia badań naukowych oraz pozyskiwania i wykorzystywania informacji właściwej dla dziedziny i dyscypliny

- nauki odpowiedniej do obszaru prowadzonych badań naukowych oraz zasad ochrony własności intelektualnej,
- d) wykazywania inicjatyw w określaniu nowych obszarów badań naukowych (lub tworzenia nowych miejsc pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy);
- 2) w zakresie umiejętności:
- a) wnoszenie oryginalnego wkładu do zasobów wiedzy poprzez prowadzone badania naukowe oraz krytyczną analizę, ocenę i interpretację ich wyników,
 - b) oryginalne i twórcze działanie w obszarze dziedziny i dyscypliny prowadzonych badań naukowych oraz stosowanie nowatorskich i innowacyjnych rozwiązań,
 - c) formułowanie i rozwiązywanie problemów naukowych lub praktycznych mieszczących się w obszarze dziedziny i dyscypliny prowadzonych badań naukowych,
 - d) prowadzenie działalności eksperckiej lub twórczej wnoszonej w rozwój dziedziny i dyscypliny właściwej obszarowi prowadzonych badań naukowych oraz odpowiadających temu zastosowań,
 - e) wykorzystywanie i udoskonalanie metody badań naukowych,
 - f) przekazywanie i prezentowanie wyników badań naukowych,
 - g) samodzielne planowanie i prowadzenie projektów badawczych oraz uczestniczenie w badaniach zespołowych,
 - h) opanowanie umiejętności związanych z prowadzeniem badań naukowych, w szczególności korzystanie z Wirtualnej Biblioteki Nauki, tworzenie wniosków o granty,
 - i) przygotowanie do prowadzenia zajęć dydaktycznych i wykonywania zawodu nauczyciela akademickiego,
 - j) samodzielne planowanie własnego rozwoju intelektualnego,
 - k) komunikatywne uczestnictwo w debacie naukowej,
 - l) prowadzenie konsultacji w języku ojczystym i obcym ze środowiskiem, w tym ze współpracownikami oraz ekspertami ze swojej dziedziny lub z innych dziedzin;
- 3) w zakresie kompetencji personalnych i społecznych:
- a) doskonalenie etosu wspólnoty naukowej lub zawodowej,
 - b) dbanie o wysoką jakość relacji ze współpracownikami, przełożonymi i podwładnymi,
 - c) doskonalenie umiejętności popularyzowania wyników badań naukowych,
 - d) budowanie prestiżu roli społecznej naukowca i znaczenia prowadzonej działalności dla rozwoju społeczno-gospodarczego i kształtowania społeczeństwa obywatelskiego.

§ 12. Szczegółowe efekty kształcenia osoby, która ukończyła studia doktoranckie określa jednostka prowadząca kształcenie, biorąc pod uwagę misję tej jednostki, koncepcję i program kształcenia oraz postęp dokonujący się w nauce światowej.

§ 13. Kształcenie może być prowadzone według programu studiów doktoranckich, programu obejmującego elementy wspólne lub indywidualnego programu studiów.

§ 14. Uczelnia zapewnia doktorantowi udział w badaniach zespołowych oraz pomoc organizacyjną w realizacji co najmniej jednosemestralnych badań naukowych lub działalności artystycznej poza jednostką prowadzącą kształcenie, w tym również za granicą.

§ 15. Wymagania określone w § 3 – 14, z zastrzeżeniem § 9 ust. 2, stosuje się w procesie kształcenia odbywanym na stacjonarnych i niestacjonarnych studiach doktoranckich.

§ 16. Do studiów doktoranckich rozpoczętych i niezakończonych przed dniem 1 października 2012 r. stosuje się przepisy dotychczasowe.

§ 17. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 października 2011 r.

MINISTER NAUKI
I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

*Sprawdzono pod kątem
redakcyjnym*
ZASTĘPCA DYREKTORA
Departamentu Legislacyjno-Prawnego
[Podpis]
www.inforlex.pl
Katarzyna PEŁCZAK-KARŁOWICZ

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia stanowi wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 201 ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.). Zawiera on regulacje określające reguły kształcenia na studiach doktoranckich, uwzględniając efekty kształcenia i warunki ich uzyskania oraz zajęcia fakultatywne rozwijające umiejętności dydaktyczne lub zawodowe. Ponadto określa wymiar praktyk, w tym realizowanych w formie zajęć dydaktycznych na studiach doktoranckich prowadzonych w uczelni oraz wymagania dla poszczególnych form studiów doktoranckich.

Dotychczas problematyka objęta zakresem projektowanego rozporządzenia nie była regulowana.

Przedstawiony projekt rozporządzenia określający reguły kształcenia na studiach doktoranckich został opracowany zgodnie z nowym podejściem do tworzenia i realizowania programów studiów bazującym na wykorzystaniu efektów kształcenia. Forma ta jest stosowana w praktyce międzynarodowej dla studiów pierwszego, drugiego i trzeciego stopnia, w szczególności tam, gdzie wprowadzona jest już Krajowa Struktura Kwalifikacji (KSK), inspirowana Strukturą Kwalifikacji EOSW (Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego).

Określone w rozporządzeniu efekty kształcenia stanowią - odniesioną do warunków krajowych – interpretację efektów kształcenia dla studiów trzeciego stopnia, zawartych w tak zwanych Deskryptorach Dublińskich, właściwych dla Struktury Kwalifikacji EOSW.

Określone w § 11 rozporządzenia efekty kształcenia odpowiadają innym międzynarodowym regułom, w zakresie kształcenia doktorantów. Zostały one sformułowane z uwzględnieniem między innymi:

- Postulatów Salzburkskich (2005),
- opisu European Qualification Framework for Lifelong Learning Komisji Europejskiej (2008),
- opisu efektów kształcenia odpowiadających doktoratowi w irlandzkiej i szkockiej Krajowej Strukturze Kwalifikacji.

Dokonany w rozporządzeniu podział efektów kształcenia na związany z „wiedzą”, „umiejętnościami” i „kompetencjami personalnymi i społecznymi” jest umowny i kategorie te wzajemnie się uzupełniają. Określone w rozporządzeniu zasady organizacji i realizacji procesu kształcenia pozwalają osiągnąć efekty kształcenia zdefiniowane w § 11.

Przyjęty w rozporządzeniu „generyczny” sposób definiowania efektów kształcenia pozostawia jednostce prowadzącej studia doktoranckie znaczną swobodę w określeniu szczególnych efektów kształcenia, związanych ze specyfiką dziedziny i dyscypliny naukowej, w której prowadzone są studia, z uwzględnieniem własnej koncepcji kształcenia doktorantów oraz innych uwarunkowań. Część efektów kształcenia może być określona w ramach uzgodnień „w strukturach poziomych” przez jednostki prowadzące studia o zbliżonym charakterze (na poziomie krajowym lub międzynarodowym).

Przyjęte w rozporządzeniu zasady organizacji procesu kształcenia pozostawiają jednostce prowadzącej studia znaczną swobodę w ustalaniu programu studiów (wymiaru

i charakteru zajęć dydaktycznych), a także pełną swobodę w zakresie ustalania zawartości treści programowych. Program studiów powinien być na tyle elastyczny, aby umożliwił doktorantowi realizację części zajęć w innych jednostkach. Służy temu wykorzystanie systemu ECTS do oceny nabytych kompetencji.

System ten powinien zapewniać:

- odpowiednią jakość rozwiązań dotyczących organizacji kształcenia (w tym programu studiów). Jednostka w procesie samooceny powinna wykazać, że przy prawidłowej realizacji zaprojektowanego procesu kształcenia, zdefiniowane w rozporządzeniu efekty kształcenia zostaną osiągnięte,
- odpowiednią jakość realizacji procesu kształcenia. W tym celu system powinien zawierać procedurę umożliwiającą sprawdzanie, czy zamierzone efekty kształcenia zostają osiągnięte (w przypadku konkretnych doktorantów).

Rozporządzenie określa również wymiar praktyk dla uczestników studiów doktoranckich prowadzonych w uczelni. Przepis § 9 ust. 2 zawiera regulację określającą tryb zwalniania nauczyciela akademickiego z odbywania praktyk w formie prowadzenia zajęć dydaktycznych.

Reguły kształcenia na niestacjonarnych studiach doktoranckich są takie same jak na studiach stacjonarnych, z zastrzeżeniem § 9 ust. 2, dlatego projekt rozporządzenia nie określa odrębnych wymagań dla poszczególnych form studiów doktoranckich.

Zgodnie z § 16 do studiów doktoranckich rozpoczętych i niezakończonych przed dniem 1 października 2012 r. stosuje się przepisy dotychczasowe.

Wstępna opinia o zgodności projektu z prawem Unii Europejskiej:

Projekt rozporządzenia nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje projektowane rozporządzenie

Projektowane rozporządzenie będzie oddziaływało na jednostki organizacyjne nauki uprawnione do prowadzenia studiów trzeciego stopnia, tj: instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk, instytuty badawcze lub międzynarodowe instytuty naukowe działające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej utworzone na podstawie odrębnych przepisów.

2. Konsultacje społeczne

Projekt rozporządzenia zostanie skierowany do zaopiniowania do:

- 1) Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego,
- 2) Państwowej Komisji Akredytacyjnej,
- 3) Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów,
- 4) Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich,
- 5) Konferencji Rektorów Zawodowych Szkół Polskich,
- 6) Konferencji Rektorów Publicznych Szkół Zawodowych,
- 7) Polskiej Akademii Nauk,
- 8) Polskiej Akademii Umiejętności,
- 9) Parlamentu Studentów RP,
- 10) Krajowej Reprezentacji Doktorantów

oraz do następujących partnerów społecznych:

- 1) Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych,
- 2) NSZZ „Solidarność”,
- 3) Forum Związków Zawodowych,
- 4) Rady Szkolnictwa Wyższego i Nauki Związku Nauczycielstwa Polskiego,
- 5) Konfederacji Pracodawców Polskich,
- 6) Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych,
- 7) Związku Rzemiosła Polskiego,
- 8) Business Center Club,
- 9) KSN NSZZ „Solidarność”,
- 10) Wolnego Związku Zawodowego „Sierpień 80” Zarząd Krajowy.

Projekt rozporządzenia zostanie również umieszczony na stronie internetowej Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, a także udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej, stosownie do przepisów ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 337).

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na wysokość środków finansowych przeznaczonych w budżecie państwa na szkolnictwo wyższe i na naukę.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy

Projekt rozporządzenia nie wprowadza zmiany na rynku pracy.

5. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczości, w tym funkcjonowanie przedsiębiorstw

Projekt rozporządzenia nie wpływa na konkurencyjność gospodarki, w tym funkcjonowanie przedsiębiorstw.

6. Wpływ na sytuację i rozwój regionalny

Projekt rozporządzenia nie wpływa na sytuację i rozwój regionalny.